andelsbetrekkingen tusschen Nederland en Californië.

. —

Onder de verrassendste gebeurte-issen der twee of drie laatste, aan errassingen van allerlei aard zoo ike, jaren, behoort voorzeker het itstaan en de snelle wasdom van nieuwen staat Californië. Men hoefde slechts oppervlakkig met de schiedenis der volken en den in-oed van geographische positiën be-nd te zijn, om te voorspellen, dat blanke plek op de wereldkaart, e onontgonnen en ter naauwernood kende strook, langs de Stille Zuidzee elegen, geroepen was eenmaal eene wigtige rol in de wereld-geschiedenis vervullen. Het instinct van uit-reiding, de behoefte om naar alle anten nieuwe stof voor werkzaamheid bedrijvigheid te vinden en bevre-iging te zoeken voor die volheid van venskracht en die frischheid van eest, welke het kenmerk zijn zoowel n de jeugd der volken als van die er individuen, — het natuurlijk ge-olg daarvan, dat het kapitaal met etwelk de natuur alle nieuw en jeug-ig leven uitrust, nog volop aanwezig n niet aangetast is — al die hoeda-igheden welke de jonge Noord-Ame-ikaansche bondsstaat in zoo hooge ate bezit, wezen als van zelfs den eg aan, dien deze nieuwe beschaving e volgen had. De voorwaartsche be-weging, die van de stranden des At-lantischen Oceaans eenen aanvang nam, zou, men kon dit voorzien, niet rus-ten voordat zij de stranden van den Stillen Oceaan bereikt had. Het pro-gramma van dien veldtogt was door de natuur te duidelijk aangewezen, de gesteldheid, zoowel van de tusschenliggende landen als van derzelver bewoners, was te zeer tot voortzetting van den aangevangen togt uitlokkend, om te twijfelen, of het Amerikaansche *go-a-headisme* en de onweêrstaanbare trek naar het verre onbekende Westen moesten onvermijdelijk leiden om door te dringen tot aan de groote natuurlijke limiet-scheiding, die de Nieuwe Wereld van de bakermat der Oude scheidt. De bezwaren en hinderpalen die op den weg naar dit einddoel lagen, waren juist gewigtig genoeg, om de lust van ze te overwinnen te prikkelen en aan te wakkeren. Er behoorde slechts moed en standvastigheid toe om het pad te banen en deze eigenschappen ontbraken het minst.

Wat men echter niet voorzien, noch waarop men rekenen kon, was die plotselinge wedloop der natiën om een deel van den goudregen deelachtig te worden, die zoo onverhoeds op den Californischen bodem scheen gevallen te zijn en slechts de hand wachtte die zich verwaardigen zou het op te rapen. Dat onbekende Goudland, dat voor twee eeuwen alle hoofden op hol bragt en als eene bedriegelijke luchtspiegeling zijne schatten voor de begeerige oogen deed schitteren en voor de gretige hand, die ze grijpen wilde, steeds weder terug week, dat fabelachtige *El Dorado*, dat de bladzijden der geschiedenis van Spanje met zooveel bloed en gruwelen bevlekte, en dat door ons reeds gerangschikt was onder de mythologische overleveringen der inboorlingen, is tastbare waarheid en alledaagsche wezenlijkheid geworden. Wat voor de ijverigste nasporingen van CORTEZ en PIZARRO verborgen bleef, ontdekte zich als van zelf aan een' onbekend *pionneer*, een voorlooper der Amerikaansche beschaving. De gevolgen dier toevallige ontdekking waren niet minder verassend dan de ontdekking zelve geweest was. Wat nog in de nevelen eener verre toekomst scheen verborgen te liggen, wat men naauwelijks tegen over honderd jaren durfde voorspellen, is de geschiedenis van den dag geworden. Van alle oorden der aarde zijn de volken komen toestroomen en wat nog voor een paar jaren eene eenzame onbekende kust was, is thans een gevestigde staat, die meer misschien dan eenig andere de aandacht zoowel van het Europesche als van het Amerikaansche publiek bezig houdt.

Wij zullen — hoe belangrijk en aantrekkelijk het onderwerp wezen moge — niet treden in een onderzoek, naar de waarschijnlijke gevolgen, die eene zoo reusachtige vermeerdering van edele metalen, verkregen buiten eenige verhouding met de moeite en kosten der exploitatie, noodzakelijk op de staatshuishoudingen der beide werelddeelen hebben moet; noch nasporen wat groote veranderingen het gevolg kunnen zijn, wanneer die rijkdommen, bijna zonder moeite en arbeid verkregen, uit de handen der eerste bezitters, voor producten, door arbeid en nijverheid verkregen, moeten gekocht worden; noch pogen na te gaan welken invloed deze aanwas van het werkelijk kapitaal op onze maatschappelijke en politische toestanden zou kunnen hebben, door in concurrentie te treden met de massa's der niet intrinsieke waarde hebbende maar alleen waarde vertegenwoordigende kapitalen.

Wij zullen ook niet de vraag behandelen, of de Californische goud-oogst een voorbijgaand verschijnsel of een blijvend feit is; of, met de goud-wasscherij en goud-vinderij de gansche Californische rijkdom uitgeput zal zijn, dan of, na dit eerste tijdvak, eerst de ware en regelmatige ontginning en het tijdvak der mijnbewerking beginnen zal.

Voor hetgeen wij thans te zeggen hebben, zijn deze overwegingen en beschouwingen noodeloos. De gevolgen zullen hier niet ophouden, al hield ook de oorzaak op. De goud-episode heeft slechts eene ontwikkeling verhaast, die langs eenen anderen weg toch plaats zou gehad hebben. Zij heeft eene bevolking te voorschijn geroepen en eenen staat geschapen, die, welke ook zijne lotgevallen wezen mogen, niet meer uit de rij der staten zal uitgewischt worden. De staat Californië is gegrondvest, en het is thans de vraag, wat Nederland voor Californië en Californië voor Nederland zijn kan? wat bovenal Nederland als koloniale mogendheid, als eene hoofdmogendheid in den Indischen Archipel, tegenover Californië doen *kan* en *moet?*

Ook hier moeten in de eerste plaats de geographische ligging en toestand in aanmerking worden genomen. Een blik op de kaart toont, dat Californië en de groep van eilanden, die thans Nederland's Oost-Indië uitmaken, bestemd zijn, vroeg of laat, met elkander in veelvuldig handels-verkeer en waarschijnlijk wederkeerige betrekkingen te treden. Tusschen deze groep van groote, uitstekend vruchtbare en in rijke verscheidenheid van producten bijna onuitputtelijke eilanden en de kust van Californië, strekt zich eene reeks van kleine groepen van eilanden uit, die, als schakels van eene keten, bijna voorbestemd schijnen om de tusschen-stations te zijn van eene uitgebreide, regelmatige communicatie. Men behoeft geen profeet te zijn om te voorzien, dat een zeer groot, zoo niet het grootste, deel der Amerikaansche bedrijvigheid zich, van Californië uit, over de gansche Stille Zuidzee, met hare vele archipels en de omliggende vastelanden zal verbreiden. De Sandwich-eilanden zijn thans reeds als het eerste station dier groote expeditie te beschouwen.

Het verdient, gelooven wij, ernstige overweging, wat Nederland doen kan en moet, om vooraan te staan in de rij der volken, die van deze groote omwenteling in de handels-aangelegenheden partij trekken om nieuwe connectiën aan te knoopen. De kunst van het oogenblik te vatten is eene groote kunst, die haren bezitter voordeel aanbrengt, en die het eerst ter markt verschijnt bedingt de beste prijzen. Nederland, als Indische mogendheid, heeft voordeelen boven vele andere Europesche Staten, die het moet weten te doen gelden. De lotgevallen van Indisch Nederland zijn zoo naauw aan die van Europisch Nederland verknocht, dat wij geen enkel middel verzuimen mogen, dat ons daar op steviger grondslag vestigt en ons uitzigten op nieuwe bronnen van welvaart en bestaan opent. Indisch Nederland moet ons voor een groot deel voeden en op de been houden, maar daarvoor moeten wij dan ook geene moeite ontzien om de reproductive krachten van het Indisch Nederland te versterken. Een jonge staat als Californië, een staat die bij den dag groeit, heeft vele en velerlei behoeften en het is, gelooven wij, geenszins eene gewaagde stelling, te beweren, dat Nederland's-Indië in vele van die behoeften kan voorzien en zeer gunstig gelegen is om een regelmatig en druk verkeer met Californië — of liever met Amerika in het geheel — aan te knoopen, hetzij door stoomboot-diensten tusschen San Francisco en een onzer Indische havens tot stand te brengen, of door gewone koopvaarders.

Het onderwerp is, naar onze overtuiging, in allen gevalle het onderzoek waard. Nederland heeft in den laatsten tijd blijken gegeven, dat de oude ondernemings-geest ontwaakte; hier is stof tot grootsche en nuttige ondernemingen.

Buitenlandsche Berigten.

NOORD-AMERIKA.

Den 26sten october jl. overleed te Nieuw-Orleans de rijkste grondbezitter van de Zuidelijke Staten, en misschien van de geheele unie, de heer *John Mac Donough*, geboren te Baltimore omstreeks het jaar 1778 en in Louisiana woonachtig sedert 1800. Hij laat een vermogen na, door hem zelven geschat op zestien millioen piasters (ongeveer veertig millioen guldens), en daar hij getoond heeft een goed rekenaar te zijn, zal er van dit verbazend cijfer wel niet veel af te dingen vallen. Aanvankelijk een ge-

jong koopman te Baltimore, bragt hij in vijftig jaren van vastberaden en volhardende werkzaamheden dat geheele vermogen bijeen.

Hij leefde uiterst spaarzaam en geregeld; zijne kleeding had met de veranderingen der mode niets, en met de veranderingen der jaargetijden zeer weinig te doen.

Elken dag der week verliet hij het dorp waaraan hij zijn naam gegeven had (eene gave, die hem immers niets kostte) en stak de Missisipi over in zijn sloep, geroeid door zijne negers, zonder om te zien of er eene stoomboot voer; en elken dag keerde hij naar de stille en sombere woning van *Donoughville* terug.

Des zondags vereenigde hij zijne dienstboden rondom zich en bragt den dag door met stichtelijke overdenkingen en toespraken.

Zoo leefde de zonderlinge man, arbeidende aan de uitvoering van een plan, hetwelk eerst na zijn dood zou aan den dag komen.

Dat hij sinds lang met een bijzonder plan omging, mogt men opmaken uit zijne handelwijze: het bekommerde hem weinig, wat de menschen van hem dachten; hij ontzegde zich het dagelijksch genot van wel te doen; hij trok het zich niet aan dat hij voor een vrek doorging; hij liet ze praten die hem een onmensch, een egoïst scholden. Eens had hij zich laten ontvallen: »Na mijn dood zult gij van mij hooren spreken”; maar verder had hij zich niet uitgelaten; hij was spaarzaam met woorden, gelijk met alles.

Zijn testament heeft het raadsel opgelost, en moet een schijnbaar geheel aan eigenbelang gewijd leven vrijpleiten of althans verschoonen. Het bestaat uit 24 groote bladen papier, geheel bedekt met fijn schrift. De aanhef zegt, dat *Mac Donough* nooit is gehuwd geweest, en dat hij geen levenden erfgenaam heeft noch in de opklimmende noch in de nederdalende lijn. Hij vermaakt aan de kinderen zijner zuster een stuk gronds van tien akkers, en aan zijne zuster het vruchtgebruik daarvan benevens een kapitaal van 6000 piasters (*ƒ* 15000), terwijl hij haar dringend aanbeveelt zuinig te leven, ten einde van de renten te kunnen bestaan.

Verder schenkt hij de vrijheid aan zijne oude dienaars, met bepaling dat zij naar Liberia (de republiek van vrijgewordenen negers, in Afrika) zullen worden gezonden. Andere van zijne slaven zijn nog niet dadelijk vrij, maar moeten eerst nog een bepaald aantal jaren arbeiden, en dan naar Afrika gezonden worden.

Overtuigd dat hij zijn vermogen niet beter kan gebruiken dat tot verspreiding van verlichting onder de arme volksklasse, geeft hij het overige van hetzelve aan het stedelijk bestuur en aan de inwoners zijner geboortestad Nieuw-Orleans, in gelijke deelen, in het bijzonder tot oprigting en onderhoud van openbare scholen.

Niets van zijn vast goed mag vervreemd worden; de huizen en de gronden moeten worden verhuurd voor bepaalde termijnen van vijf tot vijf-en-twintig jaren, en na afloop daarvan, met de intusschen aangebragte verbeteringen, aan den boedel terugkeeren, om vervolgens op nieuw verhuurd te worden, zoo voortgaande zonder einde. Zijn geheel vermogen moet alzoo een vast fonds uitmaken, hetwelk nooit mag, worden verkocht nog gesplitst. Deze bepalingen zijn overeenkomstig den regel, dien hij zich zelven stelde toen hij begon zaken te doen, en sedert steeds volgde: hij kocht bestendig vast goed aan, maar verkocht nooit; want hij rekende er op, dat de voortgaande ontwikkeling des lands, de toeneming der algemeene bedrijvigheid en van het nationaal vermogen, de waarde zijner bezittingen van zelf zou vermenigvuldigen; eene berekening, die in de afgeloopen halve eeuw gebleken is juist te zijn; zoo hebben de woeste gronden die hij voor vijftig jaren goedkoop kocht, eene steeds toenemende pachtsom afgeworpen, en hebben thans eene groote koopwaarde; of echter deze berekening ook voor de volgende halve eeuw in de Zuidelijke Staten der Unie juist is, zal nog moeten blijken.

Aan het slot van zijn testament verzoekt hij de armen, niet te gelooven wat men gezegd heeft, dat hij hun vriend niet was; hij wenscht integendeel dat zij gelooven, dat het geld, hetwelk hij bijeenbragt, altijd bestemd was om vroeg of laat ten hunne voordeele te worden aangewend. »Ik heb” — zegt hij — »geen kinderen; maar had ik er, ik zou hun alleen zooveel nagelaten hebben als noodig was om hen op het pad van deugd en goede zeden te leiden.”

Uit het geheel dezer merkwaardige uiterste wilsbeschikking blijkt, dat *Mac Donough's* hoofddoel geweest is, de verlichting en zedelijke vorming der armen te bevorderen, en hen te brengen tot de kennis der middelen tot verbetering van hun toestand; en de bestemming die hij aan zijne onmetelijke bezittingen gegeven heeft, is de vervulling eener liefdadige roeping, waarvan hij het loon in eene andere wereld verwachtte.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *10 dec.* De terugkeer van den Keurvorst van Hessen naar zijne residentie Kassel zal, naar men verneemt, later plaats hebben, en wel eerst dan, nadat het bezetten van alle deelen van het Hessische gebied door de bondstroepen tot stand zal gekomen zijn en de tegenstand der beambten tegen de inning der belastingen, op eene duurzame wijze zal geëindigd zijn. De Keurvorst zal zich alsdan met een deel zijner troepen naar Fulda begeven, om aldaar zijne residentie te vestigen; reeds is een gedeelte van deze troepen tot dit einde opgepen. De Keurvorstelijke regering heeft, naar men verzekert, veelomvattende maatregelen genomen, tot het brengen van bezuiniging in de huishouding van staat.

— De vrees, welke men gekoesterd had voor nieuwe botsingen tusschen de Pruisische en de bondstroepen is geheel geweken. De laatstste instructiën, door den generaal *v. d. Gröben* uit Berlijn ontvangen, regelen de zaak voor beide partijen op eene eervolle wijze. Het hoofdkwartier van den Prins *von Thurn und Taxis* wordt heden naar Hersfeld en morgen naar Rothenberg verlegd. Kassel zal overeenkomstig de bepaling van het Olmutzer verdrag worden bezet.

Latere berigten uit Hünfeld bevestigen, dat heden de bondstroepen op de geheele linie van Ziegenhain tot Hunfeld in de rigting van Kassel zullen oprukken.

Frankfort, *11 dec.* De ongunstige stemming der middenstaten neemt bij den dag toe. Wij hebben daarvan de bewijzen duidelijk voor oogen, in de verdeeldheid der Eschenheimer-club. Heden wordt door geloofwaardige personen verzekerd dat de club gedurende de vrije conferentie te Dresden noch verdaagd zal worden, noch onder de benaming van vacantie hare werkzaamheden zal schorsen. Er wordt hier een Oostenrijksch bataillon jagers tot aflossing van het Beijersche bataillon jagers verwacht, eene omstandigheid, waaraan men genegd is insgelijks eene hoogere staatkundige beteekenis te hechten. De commissarissen voor Keurhessen hebben zich gereed gemaakt voor hunne reis naar Kassel, die niet later dan overmorgen zal plaats hebben.

Hamburg, *9 dec.* De generaal *Willisen* heeft zijn ontslag niet *genomen*, maar *gekregen* wegens een verschil van meening tusschen hem en het stadhouderschap. De generaal *von der Horst* heeft eene krachtige proclamatie aan het leger gerigt.

— Wegens de terugroeping van Pruisische onderdanen uit het Holsteinsche leger, zal de sterkte van die armee met 1856 man, waaronder 47 officieren worden verminderd.

Berlijn, *10 dec.* De *Const. Zig.* verneemt uit eene geloofwaardige bron, dat de openbaar gemaakte overeenkomst niet het eenige te Olmutz onderteekende document geweest is; daar zou tegelijk een afzonderlijk verdrag tusschen Pruisen en Oostenrijk, in 14 artikelen, gesloten zijn. Het verlangen van Beijeren, om bij de oplossing der Duitsche constitutie quaestie van de Olmutzer op de Bregenzer en Warschauer overeenkomst terug te keeren, zou voorzeker het bestaan eener zoodanige overeenkomst deen onderstellen.

Eisenach, *9 dec.* De terugtogt der Pruisische troepen uit Hessen is begonnen; het 19de en 31ste regement infanterie en een regement kurassiers zijn reeds hier doorgekomen. De soldaten zelven schertsen over de lauweren die zij in Hessen hebben behaald.

Giessen, *10 dec.* Zaturdag ll. vertrok het 15de regement Pruisische infanterie, na een langdurig verblijf alhier, over den Main-Weser-spoorweg naar Eisenach; zondag kwam het 7de regement Pruisische Uhlanen hier door en gisteren in den ochtend een eskadron van het Pruisische geel-blaauwe regement huzaren, alle welke troepen *nog noordwaarts* voorttrokken, naar men meende tot versterking der Pruisische troepen in Keurhessen. Maar gisteren middag kwamen de huzaren reeds weder *terug*. Des namiddags volgden ook de Uhlanen en des avonds, even vóór den nacht, kwamen duizend man Pruisen, het 1ste bataillon van het 30ste regement infanterie, van Marburg hier aan, waardoor de geheele zaak verklaard werd. Het was *het begin der ontruiming van Keurhessen door de Pruisen.* De uhlanen en huzaren hadden onderweg contra order bekomen en keerden naar de Rijn provinciën terug, het 30ste regement werd op Giessen en Betzlaw gedirigeerd, terwijl nog, volgens het zeggen der Pruisen, de Oostenrijkers op denzelfden dag het door de Pruisen ontruimde Marburg zouden binnen trekken.

ENGELAND.

Londen, *10 dec.* Men wil hier weten, dat het Fransche gouvernement het plan heeft, om den dubbelen geldstandaard af te schaffen en het zilver tot den eenigen wettelijken standaard te verklaren, vermoedelijk met oogmerk om de groote hoeveelheid, die bij de bank van Frankrijk ligt, te vrijwaren tegen depreciatie, want, ofschoon het goudgeld, wegens het gemak, andersins gaarne *à pari* worde genomen, zonde men uit vrees voor het uit Californië toestroomende goud, toch eindelijk tot dezen maatregel en dan welligt met groot verlies moeten komen.

BELGIE.

Brussel, *13 dec.* Het wetsontwerp op de muntzaken, dezer dagen bij de wetgevende magt ingediend, luidt als volgt:

Art. 1. Art. 1 der wet van den 31 Maart 1847, bevelende het voorwaardigen van goudstukken van 10 en 25 francs, wordt ingetrokken.

Art. 2. Het gouvernement wordt gemagtigd om den wettigen koers van de ingevolge die wet vervaardigde stukken af te schaffen, tot een bedrag van 14,646,025 fr.

Alvorens van deze magt gebruik te maken, zal het gouvernement eenen bepaalden tijd vaststellen, om ze in de staatskassen tot hunne nominale waarde doen verwisselen.

Art. 3. De vreemde gouden munten houden op wettigen koers in België te hebben.

Art. 4. De tegenwoordige wet zal in werking treden op den dag harer afkondiging.

— Bij het wetsontwerp der middelen zijn de ontvangsten geraamd op 130,652,500 fr; daarentegen de uitgaven op 127,643,850 fr. 10 c. begroot zijn, zoodat de er een overschot zijn van 3,008,649 fr. 90 c.

Het tekort der schatkist bedraagt 15,085,29[illegible] fr. 12 c.; zijnde 1,917,900 fr. 47 c. meer dan in het vorige jaar.

FRANKRIJK.

Aan een schrijven uit Parijs van den 9den dezer ontleenen wij het volgende: »In langen tijd is alhier zulk eene schaarschte van nieuws niet geweest als tegenwoordig; zelfs aan geruchten, met welker verspreiding de Parijzenaren anders niet karig zijn, ontbreekt het. Uit deze oogenblikkelijke politieke onverschilligheid moet men echter geen besluit opmaken, dat er werkelijk gerustheid heerscht, en dat alle vrees voor moeijelijkheden en stormen verdwenen is. Integendeel ziet men eerlang de beslissing van hoogst gewigtige vraagstukken te gemoet. Maar algemeen schijnt men het om zeer [illegible] redenen eens geworden te zijn, de behandeling daarvan tot in januari uit te stellen, ten einde te voorkomen dat de daarvan onafscheidelijke onrust der gemoederen, een storenden invloed uitoefene op de menigvuldige handelstransactiën die omstreeks het einde van het jaar plaats hebben. Het is bekend, dat de nieuwjaarsdag te Parijs tot zeer belangrijke zaken aanleiding geeft. Dit is vooral in dit jaar weder het geval, in die mate zelfs, dat men in de beste jaren der monarchie verplaatst meent te zijn. De staatkundige leiders van alle partijen schijnen te begrijpen, dat het meer dan een misslag, dat het onverantwoordelijk zou wezen, dit voor handel en nijverheid zoo nuttige vertier te verhinderen door discussiën, waardoor de hartstogten zouden opgewekt worden. Zij verschuiven dus de behandeling van die punten, welke tot zulke discussiën aanleiding zouden kunnen geven. Dat uitstel kan echter niet onbepaald zijn, en men zal ongetwijfeld zeer spoedig na den nieuwjaarsdag, op nieuw tot het politieke leven ontwaken. Het ontwerp van wet betrekkelijk de dotatie van den President, waarvan de behandeling dringend noodzakelijk is; het voorstel van den heer *Lefranc* betrekkelijk de herziening der kieswet; de wet omtrent de maires; het voorstel van de heeren *de Tinguy*, *Tron* en *Dumarets*, strekkende om, in geval van eene omwenteling te Parijs, aan de algemeene provinciale raden het regt te geven van buitengewoon te vergaderen, ten einde de noodige middelen van tegenstand te beramen; ziedaar vele onderwerpen, die weldra de publieke opinie weder zullen bezig houden, om niet te spreken van de herziening der constitutie en de verlenging van het Presidentschap, welke mede naar alle waarschijnlijkheid tegen het einde van den winter ter sprake gebragt zullen worden.”

Parijs, *10 dec.* De omstandigheid, dat het 10de dec. is, dat is de derde verjaardag van de verkiezing des Presidents door zes millioen stemmen, verstoort geenszins den rustigen gang van zaken, daar deze merkwaardige dag zich door niets bijzonders onderscheidt dan door een feest op het stadhuis, hetwelk het stedelijk bestuur heeft aangeboden, en door een stortregen van benoemingen en bevorderingen bij de orde van het legioen van eer, welke de *Moniteur* bij deze gelegenheid bevat ten getale van 467. Deze benoemingen bestaan uit 24 kommandeurs, 50 officieren en 393 ridders. Er zijn er die beweren dat dit getal veel te groot is en zelfs de minste bij[illegible] jen van het koningschap nog verre achter zich laat.

— In de zitting der Wetgevende Vergadering heeft de heer *de Montalembert* namens de commissie verslag gedaan over het voorstel van een der leden, den heer *d'Ollivier*, strekkende om van staatswege maatregelen te nemen tot bevordering der in-acht-neming van den Zondag en van de kerkelijke feestdagen. Het rapport strekte tot aanneming van het voorstel en hield o. a. in:

»Eene regelmatige verpozing van den arbeid is eene maatschappelijke en staatkundige, eene stoffelijke en zedelijke behoefte; zij wordt evenzeer door de gezondheidsleer als door de industrie gevorderd. De godsdienst maakt daarvan een heilige pligt. Het is erkend, ook door mannen als *Proudhon*, dat de rust van den zevenden dag juist aan de behoefte naar verpozing voldoet, en dat elke andere regling te veel of te weinig rust zou geven.

»De zondag is bij ons, vooral in de steden — en het platteland volgt zoo ligt het voorbeeld der steden — voor den arme, voor den handwerksman een dag van vermoeijenis of van ongeregeldheid.”

Het voorstel strekt om openbaren arbeid op zondag te verbieden, en (met eenige uitzonderingen) elke verbindtenis krachteloos te maken, die den arbeidsman de vrijheid ontneemt om op zondag te rusten; het geeft aan de gemeente besturen van kleine gemeenten de bevoegdheid om gedurende de godsdienstoefeningen de koffijhuizen enz. te sluiten, en bepaalt dat aan de militairen elken zon- en feestdag minstens twee morgenuren tot waarneming hunner godsdienstpligten zullen worden vrijgelaten.

Dit verslag werd door de meerderheid met teekenen van goedkeuring aangehoord, maar van de [illegible]

...partij hoorde men gedurig kreten van misnoegen, ...t geroep van Jesuit ens.

Langs buitengewonen weg.

Parijs, *11 dec. des avonds te 8 ure.* In de re... vering door den President der republiek bij het ...ket op het stadhuis gehouden, zeide hij, dat de ...igheid zijner benoeming zijne magt vestigde, dat ... contra-revolutie geene magt kan vestigen. Ge...al *Changarnier* was tegenwoordig.

— De wetgevende vergadering heeft verlof gegeven ...n den afgevaardigden *Miot* te vervolgen. Er wer...den debatten gevoerd over de hervorming van het ...elsel van hypotheken. De minister van Finantiën ...erzocht een krediet voor de dienst der paketbooten ...e Middellandsche Zee.

— Volgens berigten uit Madrid van 6 december ...t *Narvaez* geruststellende mededeelingen gedaan ...trent den staat der finantiën.

Laatste koers ter beurs van heden: 5$\frac{0}{0}$ 94 fr. 65 c.; ...57 fr. 15 c.; Spanje 3$\frac{0}{0}$ 34$\frac{5}{8}$.

Madrid, *6 dec.* 3$\frac{0}{0}$ 34$\frac{5}{8}$.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, *12 dec.* Het Koninklijk Nederlandsch ...stituut heeft op 9 dezer eene algemeene vergadering ...houden, om te beraadslagen over twee voorstellen ...s ministers van Binnenlandsche Zaken, als: 1o. ...de bestaande orde van zaken te behouden, en ...chts de jaarwedden van de secretarissen en de ...sentiegelden te doen wegvallen; en 2o. om aan de ...ste klasse van het rijkssubsidie, ten bedrage van ...000, zooveel toe te kennen als noodzakelijk is, ...haar zonder bekrompenheid werkzaam te doen ...ijven, terwijl hetgeen na aftrek hiervan mogt ...erblijven, onder de overige klassen zoude kun... worden verdeeld Na eenige discussie werden ...de voorstellen met algemeene stemmen *verwor-...* Er zoude vervolgens beraadslaagd worden ...r eenige andere voorstellen van het comité welk ... gevolg waren van eene eventuele goedkeuring ... de voorstellen des ministers, doch die discussie ...d, na de hierboven vermelde afstemming, als ...loos beschouwd en heeft mitsdien niet plaats ...had. (*Hand.*)

's Gravenhage, *11 dec.* Bij besluit van 10 de...mber jl., no. 53, heeft Zijne Majesteit goed ...vonden:

1o. op het daartoe gedaan verzoek, de benoeming ...an den heer mr. *G. N. Mulier*, tot lid van de bij ...besluit van 9 november jl. benoemde speciale com...missie voor een nader onderzoek naar de doelmatig...heid en uitvoerbaarheid der indijking en droogma...king van de Lauwerzee, in te trekken;

2o. als lid in die commissie te benoemen den heer *...M. Mellema*, lid der provinciale Staten van de ...rovincie Friesland.

's Gravenhage, *12 dec.* Bij 's Konings besluit van 10 december 1850, no. 51, is de staatsraad *F. van Oudermeulen*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 31sten dier maand, op de meest eervolle wijze ontslagen als President van de Nederlandsche Handel-maatschappij, onder dankzegging voor de wijze, waarop hij, gedurende een tijdvak van zeven jaren, die gewigtige betrekking heeft waargenomen. Bij hetzelfde besluit is tot President van gezegde ...atschappij, met ingang van 1 januari 1851, be...emd de heer *E. P. de Monchy*, thans lid van ...e Provinciale Staten van Zuid-Holland.

's Hertogenbosch, *11 dec.* Den 19 dezer zal te Til...burg de verkiezing plaats hebben van een lid der Tweede Kamer, ter vervanging van den heer *A. J. Mutsaers*, door den Koning tot lid van den Hoogen Raad der Nederlanden benoemd. Naar wij vernemen worden tot het lidmaatschap der Kamer vier kandi...daten voorwitgesteld, als de heeren: *B. J. Mutsaers*, Mr. *P. Gouverneur*, thans leden der Provinciale Sta...ten van Noord-Brabant; Mr. *J. B. van Son*, oud-...Minister voor de R. C. Eeredienst en Mr. *L. A. Lightenveldt*, oud-Minister van Buitenlandsche Za...ken; zoodat het niet te verwachten is, dat de keuze ...in eene eerste stemming beslist zal zijn. (*N.-Brab.*)

— Op voordragt van Z. Exc. den minister van Binnenlandsche Zaken, is bij koninklijke beschik...king het tractement van leden der Gedeputeerde Staten van *f* 1500 op *f* 1200 verminderd, zoo mede ...er aanzienlijke verminderingen in het fonds voor ...tractementen der ambtenaren van het provinciaal ...bestuur en op dat tot onderhoud der provincie ge...bouw...gt. (*Hand.*)

Utrecht, *10 dec.* Heden had alhier in het lo...kaal der Nederl. Israël. Armenschool, daartoe door ...t bestuur dier inrigting welwillend aangeboden en ...op deszelfs last in gereedheid gebragt, de algemeene ...vergadering plaats van Nederl. Israël. onderwijzers, ...die dien einde uit verschillende oorden des Rijks te ...amen gekomen.

Te 10$\frac{1}{2}$ uur werd de vergadering door den heer *...Waterman*, hoofdonderwijzer te Arnhem, als ...ende degene, van wien het plan tot het houden ...ser vergadering is uitgegaan, met eene schoone ...spraak geopend, voorafgegaan van een gebed in ...Hebr. taal.

De vergadering, welke met de tegenwoordigheid ...eenige aanzienlijke en tot het onderwijs in be...king staande mannen vereerd was geworden, ...maakte zich inzonderheid door orde, kalmte en ...in hare beraadslagingen, welke over hoogst gewigtige punten, het Israël. schoolwezen hier te lande betreffende, gevoerd werden.

Nog laat in den nacht was de vergadering vereenigd tot het afwerken van de door haar voorgestelde en opgenomene taak. Uit het beginsel van openbaarheid aldaar gehuldigd, kan men met zekerheid verwachten, dat weldra het geheele verslag dier vergadering door den druk zal worden bekend gemaakt.

Arnhem, *13 dec.* Men leest in *de Indiër*:

»Op Sambas hebben onze troepen, blijkens de *Javasche Courant* van 24 september l.l., eene glansrijke overwinning behaald. 't Werd hoog tijd, want de Chinezen hadden de hoofdplaats Sambas geheel ingesloten. Onze troepen hebben weder met leeuwenmoed gevochten; maar ook de Chinezen. Ze hebben tot verscheidene malen getracht de door de onzen ingenomen versterkingen te herwinnen. Dat is niet het werk van lafaards. De marine heeft ook een ruim aandeel in deze overwinning. Nu is echter nog slechts Pamangkat genomen, maar de grootste sterkte der Chinezen is in het binnenland, waar ze onbeperkte meesters zijn. Er moet dan ook van Sambas eene belangrijke versterking zijn aangevraagd, om met eenig goed gevolg de Chinezen te tuchtigen. Den 25 september l.l. is er 's avonds, aan het hotel van den gouverneur-generaal te Batavia, eene vergadering van den raad van Indie gehouden, door Z. Exc. zelven gepresideerd, en die bijgewoond werd door de kommandanten der land- en zeemagt, om over deze gewigtige aangelegenheden te beraadslagen. Men is algemeen te Batavia van oordeel, dat het eene zaak is van groot belang en die ernstige gevolgen kan hebben. 't Schijnt hoog tijd geweest te zijn, dat die expeditie is ondernomen, want men moet niet vergeten, dat Serawak vlak in de buurt ligt, dat de radja van dat land de Engelschman *Brooke* is, en dat naar mate onze krachtsontwikkeling zwakker is, die van dezen gevaarlijken buurman sterker wordt.

— De luitenant *Donleben* heeft de tijding der overwinning van Pamangkat te Batavia aangebragt. Zij kwam aldaar maandag den 23sten september aan. 't Was juist Fransche opera. Dadelijk werd door het orchest het Nederlandsche volkslied gespeeld. De luitenant *Donleben* heeft zich bij de expeditie bijzonder onderscheiden; ook de Balische expeditie heeft hij bijgewoond. Hij is een broeder van den, in de 2de Balische expeditie, zoo roemvol gesneuvelden kapitein *Donleben*.

— Te Batavia meenden welonderrigte personen te weten, dat het onlangs, door de Indische regering naar het moederland gezonden, ontwerp van wet omtrent het beleid der regering van Nederlandsch Indië, de blijken draagt, dat de ontwerpers de behoeften van het oogenblik schijnen begrepen te hebben. Het moet in eenen zeer gematigden en liberalen geest zijn gesteld. Men hoopte, dat de personen, die in Nederland op het tot stand brengen van die wet invloed zullen uitoefenen, den tegenwoordigen toestand van Indië mede goed zullen begrijpen, en de beginselen, die in het ontwerp zijn nedergelegd, niet zullen verminken.

— Uit de residentie Samarang luiden de berigten te Batavia, bij 't vertrek der landmail van September, niet gunstig; zoo mede uit Bagelen. Nu, terwijl de oogst pas binnen was, begonnen zich weder de verschijnselen van gebrek te vertoonen. Ook in Tagal, Japara en Kadoe heerschte schaarschte. In 't algemeen schijnt de bevolking der zoogenaamde Tweede afdeeling (of van Midden-Java) uitgeput. Er zijn geen middelen, om het gestichte kwaad plotseling te herstellen; alleen door den tijd en milde bepalingen omtrent de kultures, is dit mogelijk.

— In de *Indiër* van 10 october jl., no. 15, onder de aanmerkingen op de »*Mededeelingen van den minister van Koloniën aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betreffende den staat der overzeesche bezittingen des rijks*, (*Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea*)" komt voor:

»De palm-olie is een product, waarin meestal wordt handel gedreven aan de zoogenaamde olie-rivieren, niet behoorende tot de Nederlandsche bezittingen. Maar de kust van Guinea heeft voor den handel nooit iets opgeleverd, dan: slaven, goud en olifants-tanden. Palm-olie is er wel, — maar op zijn best voor consumtie, — en voorzeker niet in genoegzame hoeveelheid, om te worden vereerd met den titel van »stapel-product."

Men heeft er ons opmerkzaam op gemaakt, dat, den laatsten tijd, de palm-olie *wel* in genoegzame hoeveelheid aan de kust van Guinea aanwezig was; want dat door de schepen van een geacht handelshuis jaarlijks, een zeker getal gallons van dat product, regelmatig worden aangevoerd. — Onze meening ten deze was, dat de palm-olie niet kan gerekend worden een produkt onzer *eigene* bezittingen ter kuste te zijn. Dat zij aan de boorden der niet zeer verre verwijderde olie-rivieren (de Calabar en Cameroon) in groote hoeveelheid gevonden wordt, was ons bekend. Maar dat zij sedert eenigen tijd, *door den ruilhandel* van onze Negers, thans in ruimte in onze eigen bezittingen kan verkregen worden, is eene teregtwijzing, waardoor wij ons vereerd gevoelen. Wij haasten ons, beter ingelicht, hiervan berigt te geven, eensdeels aan het publiek in het algemeen, maar anderdeels ter informatie van den handel in het bijzonder en om daarvan een nuttig gebruik te maken."

— Naar wij vernemen is de quaestie door de ingezetenen van Doorwerth voor den regter gebragt, aangaande de wettigheid der ten hunnent uitgeschrevene gemeentebelasting, en der daarop gegronde vervolging, in geenen deele door de uitspraak des kantonregters van Wageningen beëindigd. De zes opposanten zullen van die uitspraak, hetzij in hooger beroep hetzij in cassatie komen, naarmate het van hen gevorderde bedrag den eersten of den anderen weg noodzakelijk maakt. Met belangstelling ziet men eene beslissing van den Hoogen Raad te gemoet, daar het hier vraagpunten geldt, die ook voor zeer vele andere gemeenten van groot gewigt kunnen zijn.— Ten slotte moet nog worden aangemerkt, dat het niet alleen deze zes voor den regter verschenene opposanten zijn, welke van oordeel zijn, dat op onregtmatige wijze van hen belasting wordt gevorderd; maar dat bijna alle ingezetenen van Doorwerth dit gevoelen deelen, en weigeren die belasting te voldoen.

WEST-INDISCHE KOLONIËN.

Curaçao, *17 oct.* Er heeft te Curaçao een vreemd verschijnsel in de entomologie plaats gehad. In het jaar 1838 verscheen er een nieuw insect, een schildluis of kermes. Door hetzelve werden alle kokosboomen vernield, en ook een gedeelte van andere vruchtboomen. Men had naauwelijks jonge kokosboomen van de vaste kust overgebragt, of dezelve werden door de kermes op nieuw aangetast. Geen der menigvuldige middelen, die men tegen de schildluis had aangewend, heeft kunnen baten. Men gaf den moed op, om ooit weder kokosboomen op Curaçao te zien. Thans begint dit insect van zelf te verdwijnen. De nieuw geplante kokosboomen groeijen op en beloven tegen het aanstaande jaar reeds vruchten. De geschiedenis van het verschijnen en verdwijnen van deze verwoestende insecten ligt geheel in het duister. Het is een vraagstuk, dat nog moet opgelost worden.

— De verkiezingen van een president door de republiek van Venezuela zijn den 8sten dezer afgeloopen. Generaal *Gregorio Monagas*, broeder van den tegenwoordigen president, heeft de meeste kans tot president gekozen te worden. De rapporten van de ver afgelegene provincien waren nog niet aangekomen. Naar men zegt, zou hij daar ook, even als te Caraccas, Maracaïbo, Puerto-Cavello enz., de meeste stemmen gehad hebben. Door deze benoeming zal Venezuela gedurende vier jaren eenige rust kunnen genieten. Met een militair aan het hoofd, zullen de partijen van *Paez* en van *Guzman*, de eene die der ultra-oligarcas en de andere die der ultra-liberalen of democraten, in dwang gehouden worden. Had men *Guzman* of *Rendon*, beiden tot de partij der liberalen behoorende, gekozen, dan zou de militaire partij, even als in 1835, eene omwenteling kunnen maken en den zwakken civilen president van den troon bonzen.

— Van St. Domingo en Haïti hoort men thans weinig. Z. M. brik *Sperwer* is in het begin van augustus te Port-au Prince geweest. De kommandant en officieren hebben een zeer vriendelijk en gul onthaal bij Zijne Keizerlijke Majesteit gehad. Er heerscht veel etiquette aan het hof van *Faustin I.* (*Provinciale Utrechtsche Courant.*)

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van donderdag, 12 december.

In de zitting van heden is besloten tot de toelating der nieuw benoemde leden in Gelderland, Groningen, Utrecht en Overijssel, de heeren *van Lidth de Jeude*, *Cremers*, *van Heeckeren van Wassenaer* en *Martens van Sevenhoven*, wanneer door hen de door de grondwet gevorderde eeden zullen zijn afgelegd.

Onder de verschillende stukken welke zijn ingekomen behoort eene missive van den heer *J. L. W.* baron *de Geer van Jutphaas*, griffier der Kamer, houdende verzoek om ontslag uit die betrekking, welk stuk gesteld is in handen eener commissie, bestaande uit de heeren *Philipse*, *de Brauw* en *van Nispen van Pannerden*.

TWEEDE KAMER.

Zitting van donderdag 12 december.

Nadat nog onderscheiden leden het woord gevoerd hadden, heeft de minister van Finantiën, in eene uitgebreide rede, vooreerst de overtuiging herhaald, dat het onmogelijk was om verder nog grooter bezuinigingen daar te stellen, behalve bij de regterlijke organisatie. Hij heeft aangetoond, dat het ministerie gedaan heeft wat mogelijk was, ter bezuiniging en vereenvoudiging. Hij berekende een en ander op wel zes tonnen gouds. Het ministerie zal op dien weg voortgaan. Z. Exc. betoogde verder, dat uit al hetgeen men heeft opgegeven op zijn hoogst nog eene besparing van twee tonnen gouds zou kunnen voortvloeijen. Hij heeft gewezen op vele noodzakelijke uitgaven, bij de begrooting opgenomen en op andere die daarop nog moeten voorkomen. Al stelt men nu, dat uit de herziening van het regterswezen eene besparing van 3 à 4 ton mogt voortspruiten, en het geheel bedrag, dat nog door bezuiniging te verkrijgen is, zelfs 6, 7, ja 8 ton bedroeg, dan zou men daaruit niet kunnen vinden, de uitgaven die te voorzien zijn.

Zijne denkbeelden omtrent de amortisatie van schuld komen daarop neder, dat hij 't Engelsche stelsel is toegedaan, om het werkelijk overschot daar-

toe aan te wenden, maar geene schulden te maken, om schulden te betalen. Het hoofdstuk IX *A*, Nationale schuld, is het eenige waarop nog zou kunnen worden bezuinigd. Hij hoopt dit onderwerp later bij de Kamer ter sprake te zullen brengen. De herziening van het belastingstelsel zal later bij de wet op de middelen en de voor te dragen wet tot herziening daarvan, ter sprake komen. Ten slotte doet de minister zien, dat dit tot werkeloosheid of zorgeloosheid zal aanleiding geven.

De minister van Koloniën heeft eenige punten behandeld. Voor de tinmijnen op Banka is nog geen ernstig aanbod gedaan. Hij betwijfelt het of de woeste gronden wel geschikt zijn, om met vrucht te worden verkocht. Hij doet zien, dat hij ook alles aanwendt, om de meest mogelijke spaarzaamheid in te voeren bij den vervoer en verkoop der O. I. producten. De interest-rekening tusschen het departement van Koloniën en de Nederlandsche Handelmaatschappij is afgeschaft. Er wordt nu over eene reductie der scheepvaartvrachten onderhandeld. Hij bestrijdt het denkbeeld, om het stelsel der assurantiën op te geven.

De minister van Justitie, voorzitter van den ministerraad, is in uitvoerige staatkundige beschouwingen getreden; hij wijst er op hoe uiteenloopend de gevoelens zijn dergenen die zich vóór de begrooting hebben verklaard. Het ministerie hecht zich aan die partij, die het gelooft, dat die is van de meerderheid der natie, die eene eerlijke naleving verlangt van hetgeen in 1848 op eene wettige wijze is tot stand gebragt; noch voorwaarts noch achterwaarts. Dat is het doel van het ministerie. Voorts heeft hij zich verdedigd tegen het verwijt van teleurstelling, over de niet geheele uitvoering van het 5de der add. artikels der grondwet, nu heeft volgehouden, dat de grondwet een tijdstip van twee jaren toestaat.

De minister van Binnenl. Zaken is daarop aan het woord.

Morgen ochtend ten tien ure zal de vergadering overgaan tot de beraadslaging over hoofdstuk I der begrooting van uitgaven.

Mengelwerk.

Duitschland en Denemarken.

Ofschoon de bepalingen die laatstelijk, te Olmutz, tusschen Prins SCHWARZENBERG en den heer VON MANTEUFFEL werden aangegaan, nog met eenige duisternis omgeven zijn, kan men toch aannemen dat de onmiddellijke gevaren, die den vrede van Europa bedreigden, geweken zijn. Dit neemt echter nog niets weg van de onzekerheid nopens den definitiven uitslag der onderhavige verwikkelingen, naardien die uitslag van verscheiden andere oorzaken afhangt. De geschillen, tusschen Holstein en Denemarken gerezen, zijn, in aard en omvang, geheel verschillend van dat, 't welk, naar wij hopen, thans in Hessen zijne beslechting is genaderd; en wij moeten niet, al te overhaast, aannemen, dat Europa's vrede verzekerd is, omdat de Keurvorst aanstalten maakt, naar Kassel terug te keeren. Het geschil omtrent Hessen was hevig en dreigend zoo lang het duurde; doch zijn oorsprong was versch; het bepaalde zich tot Duitsche belangen; de tweespalt die het wekte was blijkbaar strijdig met de belangen van al de partijen, en het gewigt 't welk het bekwam, was meer te wijten aan de hevige maatregelen der Pruisische regering, dan aan de moeijelijkheid der zaak zelve. Het was een incident, 't welk een voorwendsel tot oorlog had kunnen geven, en de voorposten van vijandige legers in verontrustende nabijheid bragt; doch de wijzere partij, naderhand door den Keurvorst gekozen, heeft het gevaar verwijderd en de aftogt der wederzijdsche vreemde troepen, vermindert de belangrijkheid van dit vraagstuk aanmerkelijk. In Holstein is het een gansch ander geval. Daar geldt het een geschil, waaromtrent de gevoelens en belangen der Duitsche staten niet blijkbaar onder elkander in strijd zijn, maar zich in strijd bevinden met die van het overig Europa. Dat geschil beperkt zich niet binnen Duitschlands grenzen of binnen de betwistbare bepalingen van het bondsregt, maar het betreft regtstreeks de regten eener vreemde mogendheid, regten die op de plegtigste wijze door andere groote Europesche staten werden erkend en bekrachtigd. Doch het hoofdzakelijk onderscheid tusschen de Holsteinsche vraag en Duitschlands binnenlandsche geschillen, ligt in het belang, 't welk er door de Europesche mogendheden aan de onafhankelijkheid en de integriteit van het Deensch gebied gehecht wordt. Het protocol van Londen verhief zulks boven allen twijfel. Nog zeer onlangs heeft de Keizer van Rusland verklaard, dat hij zich belangen en zijne eer betrokken rekent bij Denemarken's veiligheid en regten. Korte dagen geleden verklaarde de heer DE REMUSAT in zijn uitmuntend verslag, en onder luide toejuichingen der Fransche Wetgevende Vergadering, dat Europa eenstemmig is ten behoeve der regten van Denemarken, en dat Europa's wil zal worden voltrokken. Mag men vertrouwen op de verzekeringen der Engelsche ministeriële organen, dan zijn lord PALMERSTON en zijne ambtgenooten niet minder geneigd dan de staatsmannen van St. Petersburg en Parijs, om dezelfde goede zaak te handhaven. Deze mogendheden traden gewillig toe tot het voorstel, dat het Duitsche Bondsgezag zich met eene vreedzame tusschenkomst zou belasten, die dan ook, voor zoo ver de Bond kan gerekend worden te zijn blijven bestaan, tot zijne verpligtingen behoort. Wordt nu echter deze verbindtenis niet nagekomen, zoo zullen er andere middelen, ter bereiking van dit doel, moeten worden beraamd. Het expediënt van eene nieuwe federale commissie en eenen wapenstilstand, is dilatoir en niets afdoende, want tot nog toe heeft het stadhouderschap de bepaaldste gezindheid getoond om te volharden bij zijn stelsel van passiven tegenstand tegen de vermaningen van Europa, en het zal bouwen op de geheime gezindheid der Duitsche regeringen, om deszelfs aanspraken te begunstigen, ook terwijl zij voorgeven het stadhouderschap te willen bedwingen. Kan de onderwerping des stadhouderschaps worden verkregen, op wat wijs dan ook, zoo zal die uitkomst denzelfden gunstigen invloed op dit vraagstuk oefenen, als de terugkeer van den Keurvorst in Hessen belooft te doen; en ofschoon de Deensche regering wijselijk geweigerd heeft zich tot eenige voorwaarden onder den vorm van transactie te verbinden, bestaat er grond om te gelooven, dat zij het bestuur over de hertogdommen op eene vrijzinnige wijze zou hervatten, en met groote vergevensgezindheid wat het gebeurde betreft. Moet echter de tegenwoordige staat van zaken, die verergerd wordt door het jaargetijde, de ontberingen van beide legers en de roekelooze bloedvergieting, den winter lang voortduren, zoo zou het voor de bondgenooten van Denemarken, dringend noodzakelijk kunnen worden, over te gaan tot stappen, waardoor zijne regten onverwijld en noodzakelijk wierden hersteld.

Correspondentie.

Mr. E. ASSER *en de Haagsche Vergadering* wordt niet geplaatst. In deze zoo geheel persoonlijke questie willen noch kunnen wij niet, zonder kennis van zaken, oordeelen.

Vergadering van de Geldersche Maatschappij van Geschied- en Letterkunde,

op Maandag den 16den December 1850.

Advertentiën.

Burgerlijke stand.

ARNHEM:

Van 5 tot en met 12 dec.

Ondertrouwd: G. Oostendorp, 40 j., en J[illegible] Hooyman, 34 j. — C. van Leeuwen, 31 j., en [illegible] Veenhuijsen, 25 j. — J. Hingst, 26 j., en W. O[illegible] kerk, 34 j. — C. Timmerman, 26 j., en A. [illegible] Gein, 25 j. — L. Arnold, 36 j., en G. M. Peters, [illegible] j. — A. Luchtenborg, 25 j., en M. B. Cras, 4[illegible]

Gehuwd: I. Peters, met M. Schut.

Bevallen: H. Raams, geb. van den Berg, [illegible] A. J. C. de Veer, geb. van Ginkel, Z. — A. M[illegible] Vreven, geb. Burgers, Z. — G. Jansen, geb. B[illegible] huisen, Z. — P. Peters, geb. Willemsen, Z. — [illegible] Kamphorst, geb. Smink, 2 D. — E. de Slu[illegible] geb. Vlug, D. — J. E. Baars, geb. Wolters, [illegible] J. W. Jansen, geb. van Hurwenen, D. — E. [illegible] geb. Boerboom, D. — J. de la Cosine, geb. Duis, [illegible]

Overleden: Doodgeb. D. van W. Bongaard[illegible] F. Koster. — T. ten Bokkel van Tricht, ech[illegible] van J. M. Nijhoff, 64 j. en 5 m. — M. Jan[illegible] wed. G. Esmeijer, 82 j. 8 m. — R. Kamphorst, 2 [illegible] P. Roos, 3 w. — S. Sanders, huisvr. van G. [illegible] ders, 45 j. — Doodgeb. D. van C. A. Noldus e[illegible] Gerritsen. — J. Tijssenraad, 1 j. 6 m.

Waterhoogte te Arnhem.

13 Dec. 1 El 5 Palm 4 Duim; gew. 0 D. ge[illegible]

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.[illegible] elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.